

**Załącznik nr 1 do opinii KOiL KRASP
w sprawie projektu rozporządzenia w sprawie programu
„Mobilność w Nauce
- wsparcie mobilności pracowników sektora badawczo-rozwojowego”
uwagi ogólne przekazane przez Członków
Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Mobilności i Karier Naukowych
przy MNiSW działającego w latach 2006-2008**

Uwagi merytoryczne o charakterze podstawowym

1. Program skierowany powinien być do naukowców, co w szczególności powinno się znajdować swój wyraz w uczynieniu naukowca wnioskodawcą w Programie.

Rozwiązanie to, nie stoi w sprzeczności z *ustawą z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki*, która w art. 15 ust. 3 dopuszcza przekazywanie środków na naukę nie tylko jednostkom naukowym, ale i innym uprawnionym podmiotom.

„Upodmiotowienie” naukowców przyczyniłoby się do wyzwolenia ich inicjatywy, wzrostu poczucia, że powodzenie przedsięwzięcia zależy od ich własnych starań. Samodzielność i odpowiedzialność związana z realizacją przyznanego grantu stanowiłaby możliwość pozyskania umiejętności, szczególnie w przypadku młodych naukowców, związanych z obsługą wniosku, prowadzeniem projektu a następnie jego rozliczaniem.

Symptomatyczne jest, że w *Ocenie skutków regulacji (OSR)* wśród podmiotów, na które oddziałuje regulacja nie wymieniono naukowców. Zdobyte doświadczenia, zarówno przez naukowców, jak i Ministerstwo, mogłyby posłużyć dla wprowadzenia naukowców do grona wnioskodawców także w innych strumieniach finansowania.

2. Tytuł programu jest nieadekwatny do jego treści. „Mobilność w Nauce” sugeruje szeroki zakres programu, tymczasem obejmuje on jeden z rodzajów mobilności, tj. pomiędzy jednostkami naukowymi a przedsiębiorstwami.
3. Niejasny jest cel programu.

Według załączników (wniosek, raporty) do tekstu projektu rozporządzenia, w ramach programu mają być realizowane „zadania”, wniosek w harmonogramie i kosztorysie uwzględnia kilku pracowników. Sugeruje to realizację określonego projektu. Zatrudnienie naukowców w przedsiębiorstwie czy ich współpraca z przedsiębiorcą może odbyć się w ramach projektu celowego. Natomiast program mający wspierać mobilność międzysektorową powinien w swojej konstrukcji być ukierunkowany wyłącznie na owo wsparcie.

Dodatkowo należy zauważyć, że jedyne zadania jakie określone zostały w projekcie (§ 1 ust. 1 pkt 1 i 2) to „zatrudnianie”. W kontekście dalszych przepisów projektowanego

rozporządzenia, np. § 4 pkt 7, używanie pojęcia „zadanie” do samego zatrudnienia jest wyolbrzymieniem tego pojęcia.

Brak jasności co do celu programu wynika, w szczególności, z nieokreślenia korzyści, jakie ma odnieść osoba dokonująca przejścia pomiędzy jednostką naukową a przedsiębiorstwem – co jednocześnie powinno stanowić jedno z głównych kryteriów wyboru projektu.

W sposób ogólny cel: „intensyfikacja współpracy między sektorem nauki a przedsiębiorstwami w zakresie komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych” określony został w projektowanym § 1 ust. 1 pkt 2 – czy nie powinien jednak odnosić się on również do pkt 1?

Ani projekt rozporządzenia ani jego *Uzasadnienie* nie dają odpowiedzi co do oczekiwań projektodawcy w zakresie efektów programu, w szczególności trwałości tych efektów (czy projekt zakłada tymczasowe przejście z jednostki do przedsiębiorstwa czy też efektem programu ma być stałe zatrudnienie w przedsiębiorstwie).

4. *Uzasadnienie* ani OSR nie odwołują się do alternatywnych rozwiązań oraz przyczyn wyboru rozwiązań przyjętych w projekcie.

W tym kontekście powinno być również wskazane czy projekt konsultowano na etapie jego opracowywania z organizacjami reprezentującymi pracodawców oraz naukowców, celem przyjęcia rozwiązań najbardziej im odpowiadających.

5. Niezrozumiałe są kryteria merytoryczne oceny wniosku zawarte w § 4 projektu.

Nie zostało określone co ma wywierać wpływ, o którym mowa w § 4 pkt 1, 2 4 i 5 (przy czym pkt 1 i 2 są tożsame ze sobą).

Ocena spełnienia przyjętych kryteriów będzie w wielu przypadkach (co najmniej pkt 1 – 5) arbitralna i możliwa do dokonania dopiero *ex post*. Szczególnie rażącym kryterium jest „wpływ na podniesienie świadomości i umiejętności pracowników przedsiębiorstw w zakresie komercjalizacji wyników badań naukowych”, który można sprowadzić do absurdu.

6. Doprecyzowania wymagają przepisy regulujące zawarcie umowy z wnioskodawcą - § 9 projektu. Najważniejsze postanowienia umowy powinny być zawarte w rozporządzeniu, aby były znane potencjalnym wnioskodawcom, w celu oceny czy chcą składać wniosek na danych warunkach.

7. Zastanawiające jest dopuszczenie wniosków na kwotę przekraczającą 1 milion złotych, podczas gdy projektodawca zdecydował się przyjąć rozwiązanie, że przyznana pomoc

publiczna będzie pomocą de minimis, która z definicji nie może być wyższa niż 200 tysięcy euro.

Nie jest wiadomym (brak stosownego komentarza w *Uzasadnieniu*) dlaczego projektodawca nie skorzystał z możliwości stwarzanych przez art. 37 *rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 TWE uznających niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem*, tj. zakwalifikowania pomocy publicznej jako wyłączonej spod notyfikacji w ramach wyłączeń grupowych na tymczasowe zatrudnienie wysoko wykwalifikowanego personelu.

8. Wzór wniosku dołączony do projektu rozporządzenia zawiera szereg warunków, które powinny się znaleźć w tekście rozporządzenia, np.: maksymalne dofinansowanie w kwocie 8 tysięcy złotych na jedną osobę; dokumenty, które należy dołączyć do wniosku.
9. Należałoby uznać, że projekt rozporządzenia nie zawiera *Uzasadnienia* ani OSR. *Uzasadnienie* ograniczone jest do kilku ogólników o potrzebie nawiązania współpracy między sferą nauki a gospodarki. Brak analizy problemu oraz przyjętych w projekcie rozwiązań. Podobnie ogólnikowy jest OSR – ponadto, nie można chyba odwoływać się do powstawania nowych miejsc pracy w przypadku mobilności, która oznacza jedynie przejście danej osoby z jednego podmiotu do drugiego (równolegle należałoby bowiem pisać o zwolnieniach pracowników).

Dalsze uwagi merytoryczne

10. Art. 108 *ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym* obok pracowników naukowych wymienia, jako nauczycieli akademickich, również pracowników naukowo-dydaktycznych oraz pracowników dydaktycznych. Art. 30 *ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych* wymienia również pracowników badawczo-technicznych.

Ograniczenie zatem, w § 1 ust. 1 pkt 1 projektu, kategorii pracowników jednostek naukowych jedynie do pracowników naukowych wyklucza pozostałe grupy z możliwości korzystania z programu.

11. § 1 ust. 1 pkt 2 odwołuje się do pojęcia „sektor prywatny”, który nie został zdefiniowany. Projektowany przepis wzbudza wątpliwości, czy z programu będą mogły korzystać osoby zatrudnione np. w przedsiębiorstwach państwowych albo w spółkach jednoosobowych Skarbu Państwa.

Niezrozumiały jest § 1 ust. 3 projektu. Nie jest wiadomym czemu ma służyć odwoływanie się do „przypadków szczególnie ważnych dla realizacji polityki naukowej i naukowo-

technicznej państwa” w odniesieniu do współfinansowania realizacji wniosków ze środków finansowych na naukę pochodzących spoza budżetu państwa i o jakich środkach traktuje autor projektu. Niemniej jednak, nie określa zasad ich wydatkowania, co przewiduje omawiany przepis.

12. Wątpliwości budzi dopuszczenie do grona wnioskodawców przedsiębiorców „posiadających niezbędne środki majątkowe do uruchomienia takiej działalności [badawczo-rozwojowej – MŁ]”. Projekt w dalszych przepisach nie reguluje kwestii związanych z realizacją wniosku takiego przedsiębiorcy, nie określa też, na przykład, kto oceniałby czy przedsiębiorca rzeczywiście spełnia ten warunek. Projekt nie zawiera również zobowiązania do podjęcia badań naukowych lub prac rozwojowych przez takiego wnioskodawcę.

Ponadto, należy rozważyć wystąpienie sprzeczności z projektowanym § 1 ust. 1 pkt 1, w którym znajduje się odwołanie do badań naukowych lub prac rozwojowych prowadzonych przez przedsiębiorcę (zatem nie dopiero planowanych).

13. Projekt nie określa kto ma składać wniosek – podmiot, w którym dana osoba jest już zatrudniona czy podmiot, do którego ma przejść. Można się tego domyślać z ogółu rozwiązań przyjętych w projekcie oraz konstrukcji wniosku, niemniej jednak powinno być do wyraźnie określone w rozporządzeniu.
14. Projekt nie określa wymagań formalnych dla wniosku, choć odwołuje się do nich jako warunku dopuszczalności wniosku do oceny (§ 3 ust. 5 projektu).
15. Niezrozumiały jest § 5 ust. 2 projektu. Zespół przedstawia propozycję finansowania „zadań” wraz z oceną wniosku, o czym traktuje § 5 ust. 1 projektu.
16. § 13 ust. 2 projektu stanowi, że w przypadku dofinansowania przekraczającego kwotę 1 miliona złotych raport końcowy podlega ocenie właściwej komisji Rady Nauki. Tymczasem, zgodnie z intencją wnioskodawcy środki finansowe na naukę przeznaczone na jedną osobę nie mogą przekroczyć 8 tysięcy miesięcznie. Oznacza to roczny wydatek w kwocie 96 tysięcy złotych. Aby przekroczyć kwotę 1 miliona złotych wnioskodawca musiałby jednorazowo, w okresie 1 roku, objąć wnioskiem co najmniej 11 osób. Czy osoby te pochodzić będą z jednej jednostki naukowej albo przedsiębiorstwa?
17. Niezrozumiałe jest dopuszczenie uznania umowy za „niewykonaną w części” - § 13 ust. 3 pkt 3 projektu. Czy oznacza to uznanie umowy w pozostałej części za wykonaną?
18. Powinien zostać określony tryb dokonywania kontroli, o której mowa w § 14 projektu, albo należy dodać odesłanie do przepisów regulujących tę kwestię.

19. Niezrozumiałe jest dopuszczenie do umarzania należności finansowych arbitralną decyzją ministra, w szczególności bez stosownego wniosku dłużnika - § 15 ust. 2 projektu. Nie jest wiadome o zapłacie jakich należności jest mowa w § 15 ust. 2 pkt 1 projektu.
20. Wydaje się, że zastosowanie kar umownych nie powinno wynikać z propozycji zespołu, jak określa to § 11 ust. 4 pkt 3 projektu, lecz być precyzyjnie uregulowane w umowie z wnioskodawcą. Należy pamiętać o kwestiach związanych z dyscypliną finansów publicznych.

Uwagi pozostałe

21. Projekt wymaga uważnej korekty redakcyjnej, zawiera bowiem liczne błędy (stylistyczne, gramatyczne, literowe), świadczące o braku staranności w jego przygotowaniu (choć projekt nosi datę 28 października 2008 r.). Tytułem przykładu: „2” zamiast litery „z” w podawanym miejscu publikacji *ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki* (zdanie wprowadzające projektu); wyraz „cywilnoprawny” pisze się bez łącznika (§ 1 ust. 1 pkt 2); kolokwializmem jest sformułowanie „zatrudnienie na umowę o pracę” (§ 1 ust. 1 pkt 2). Ponadto w § 1 ust. 1 pkt 1 i 2 należałoby używać sformułowania „na podstawie umowy o pracę albo umowy cywilnoprawnej”, które byłoby właściwsze pod względem redakcyjnym. W § 9 ust. 4 projektu nie należy używać sformułowania „w przypadku otrzymania środków finansowych”, można je zamienić na „w przypadku otrzymania decyzji o przyznaniu środków finansowych”.